

‘સમયસાર’ ૨૦૬ ગાથા. ‘હવેની ગાથામાં આ જ ઉપદેશ વિશેષ કરે છે :-’

एदमि रदो णिच्चं संतुट्ठो होहि णिच्चमेदमि।

एदेण होहि तित्तो होहदि तुह उत्तमं सोक्खं॥૨૦૬॥

આમાં સદા પ્રીતિવંત બન, આમાં સદા સંતુષ્ટ ને

આનાથી બન તું તૃપ્ત, તુજને સુખ અહો! ઉત્તમ થશે. ૨૦૬.

‘(હે ભવ્ય!)’ તું આમ કર, એમ પાઠમાં કીધું ને? તો હે ભવ્ય! કાઢ્યું છે. તું આમ કર, એમ કહ્યું છે ને? તો હે ભવ્ય! આહા...! ‘આટલો જ સત્ય (—પરમાર્થસ્વરૂપ) આત્મા છે...’ આટલો જ પરમાર્થ — પરમસ્વરૂપ આત્મા છે ‘જેટલું આ જ્ઞાન છે...’ આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ, જ્ઞાન આત્માપ્રમાણ. આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ અને જ્ઞાન (આત્માપ્રમાણ). આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ અને દર્શનપ્રમાણ આદિ છે. અને જ્ઞાનપ્રમાણ આત્મા. આત્મા આમ લઈએ તો જ્ઞાનપ્રમાણ, દર્શનપ્રમાણ, આનંદપ્રમાણ. પણ આમ લઈએ તો જ્ઞાન આત્માપ્રમાણ. જેટલું અંદર જ્ઞાન છે એટલો આત્મા (છે). જેટલા અંદર દયા, દાન, વ્રતાદિ વિકલ્પ ઉઠે છે એ આત્મા નહિ. આહાહા...! એ જ્ઞાનસ્વરૂપ ચૈતન્યસૂર્ય ચૈતન્યના પ્રકાશથી પ્રકાશતો ભગવાનઆત્મા એટલો એ આત્મા છે કે જેટલું આ જ્ઞાન છે. આહા...!

‘એમ નિશ્ચય કરીને...’ જ્ઞાનસ્વરૂપ આત્મા (છે) ‘એમ નિશ્ચય કરીને જ્ઞાનમાત્રમાં જ સદાય રતિ...’ જ્ઞાનમાત્ર ભગવાનઆત્મા એ જ્ઞાનમાત્રમાં જ. નિશ્ચય કહ્યું. એ ‘જ્ઞાનમાત્રમાં જ સદાય...’ સદાય. આહાહા...! ‘રતિ (—પ્રીતિ, રુચિ) પામ;...’ (પ્રાપ્ત કર). આહા...! ત્યાં તને ભગવાન મળશે, કહે છે. આહાહા...! આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ તો જ્ઞાન તે આત્મા, એમ નિશ્ચય કરીને તેમાં રુચિ કર, પ્રેમ કર, રતિ કર. આહાહા...! પ્રીતિ કર. આ વાત છે. બાકી થોથાં છે. દુઃખી દુઃખી છે. આહાહા...! રાગમાં આવે એ પણ દુઃખી છે. આહાહા...!

એ જ્ઞાનમાત્ર એટલો આત્મા છે, એમ નિશ્ચય કરીને. આ નિર્ણય કરી જ્ઞાનમાત્રમાં

રતિ, પ્રીતિ કર. રાગ અને પુણ્ય, નિમિત્તની પ્રીતિ છોડી દે એમ નાસ્તિથી ન કહ્યું, અસ્તિથી કહ્યું. આ છોડી દે, એમ ન કહ્યું. આમાં પ્રીતિ કર એટલે એ છૂટી જાય છે. આહાહા...! આવું આકરું. એ ‘જ્ઞાનમાત્રમાં જ...’ રાગનો વિકલ્પ ઉઠે એ કંઈ આત્મા નથી, એ તો અનાત્મા છે, અજીવ છે. દયા, દાનનો વિકલ્પ ઉઠે ભક્તિ, પૂજા(નો) એ વિકલ્પ તો અજીવ છે, એ જીવ નહિ, પ્રભુ! આહાહા...!

‘જ્ઞાનમાત્રમાં જ...’ આત્મા આટલો છે એમ નિશ્ચય કરીને એટલામાં જ્ઞાનમાત્રમાં તું પ્રીતિ કર. અસ્તિથી વાત કરી. રાગની પ્રીતિ છોડી દે ને નિમિત્તની પ્રીતિ (છોડી દે). દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર એમ કહે છે. આહાહા...! દેવ-ગુરુ ને શાસ્ત્ર એમ કહે છે કે, તું જ્ઞાનમાત્ર છો ત્યાં પ્રીતિ કર, અમારી પ્રીતિ છોડી દે. આહાહા...! તારો ભગવાન ચૈતન્ય શીતળચંદ્ર (છે). જેમ શીતળ એવા અનંત ચંદ્રની શીતળતા (હોય) પણ એ શીતળતાની જડની છે. આ તો શાંત ચૈતન્ય ચંદ્રમાની શીતળતા શાંતિ, એ શાંતિથી ભરેલો છે. જ્ઞાનથી એમ જ્ઞાનપ્રધાન કથન છે.

એથી આત્મા તે જ્ઞાનપ્રમાણ, એમ નિશ્ચય કરીને. આત્મા તે આનંદપ્રમાણ, આત્મા તે શાંતિપ્રમાણ, આત્મા તે વીતરાગ સ્વભાવ પ્રમાણ. આહાહા...! એમ નિશ્ચય કરીને. જ્ઞાનપ્રધાનથી કથન છે. આહાહા...! ‘સદાય...’ નિશ્ચય કરીને કરવું શું? ‘જ્ઞાનમાત્રમાં જ સદાય...’ અંતર પ્રેમ કર. આહાહા...! દૃષ્ટિના ધ્યેયમાં જ્ઞાનમાત્ર આત્મા લગાવ, ત્યાં પ્રીતિ કર, ત્યાં રતિ કર. આહાહા...! ત્યાં રુચિ કર.

બીજો બોલ. ‘તેટલું જ સત્ય કલ્યાણ છે...’ પહેલું (એમ કહ્યું), આટલો જ સત્ય આત્મા છે, એમ કહ્યું હતું. કે જેટલું જ્ઞાન છે. હવે (કહે છે), એટલું જ સત્ય કલ્યાણ છે... આહાહા...! ‘એટલું જ સત્ય કલ્યાણ છે જેટલું આ જ્ઞાન છે...’ જેટલું જ્ઞાન છે તેટલું જ કલ્યાણ છે. અંદર સ્વરૂપ, કલ્યાણ સ્વરૂપ, એ જ્ઞાનસ્વરૂપ (છે) એ કલ્યાણસ્વરૂપ છે. આહાહા...! તારે કલ્યાણ કરવું હોય તો કલ્યાણસ્વરૂપી આત્મા છે. આહાહા...! સત્ય કલ્યાણ એટલું છે જેટલું આ જ્ઞાન છે. એ જ્ઞાન કલ્યાણ સ્વરૂપ છે ‘એમ નિશ્ચય કરીને...’ ઓહો...! એમ નિર્ણય કરીને ‘જ્ઞાનમાત્રથી જ...’ આત્મા એટલું કલ્યાણ છે કે જેટલું જ્ઞાન છે. આહાહા...!

‘એમ નિશ્ચય કરીને જ્ઞાનમાત્રથી જ...’ એકાંત, સમ્યક્ એકાંત (કર્ણ). ‘સદાય સંતોષ પામ;...’ કોઈ સમયે પણ રાગમાં આવીને સંતોષ ન કર. આહાહા...! ત્યાં સંતોષ નથી. કલ્યાણ સ્વરૂપ ભગવાનઆત્મા જેટલું જ્ઞાનસ્વરૂપ (છે) એમ નિર્ણય કરીને ‘સદાય સંતોષ પામ;...’ એ સંતોષ, હોં! બહારના પચીસ લાખમાંથી પાંચ લાખ ઘટાડ્યા માટે સંતોષ, એ સંતોષ નહિ. આહાહા...! ‘સંતોષ પામ;...’ કાર્ય. આહાહા...! સંતોષ.. સંતોષ, આનંદની દશાની પ્રાપ્તિમાં સંતોષ. આહાહા...! પ્રાપ્ત કર.

ગાથા બહુ સરસ છે. ૨૦૬ માખણ છે, બાપા! એ વાંચન ને શ્રવણ ને મનનમાં પણ

વિકલ્પ ઉઠે છે એ આત્મા નહિ. આહાહા...! એટલો આત્મા કે જેટલું જ્ઞાન, એટલો આત્મા કે જેટલું કલ્યાણ. જેટલું જ્ઞાન એટલું કલ્યાણ, ત્રિકાળ. આહાહા...! અહીંયાં તો પર્યાય ઉપરથી દષ્ટિ છોડી દે. જ્ઞાનમાત્ર ત્રિકાળ (છે) ત્યાં રતિ કર, સંતોષ કર. આહાહા...! એ કલ્યાણ ત્યાં છે. આહાહા...!

‘એટલું જ સત્ય અનુભવનીય છે...’ આહાહા...! અસ્તિથી વાત કરી. દયા, દાન, વ્રતાદિના વિકલ્પનો અનુભવ કરવા લાયક નથી. એ તો રાગનું વેદન છે. આહા...! પરમસત્ય આ છે. લોકોને (કઠણ) લાગે, અભ્યાસ નહિ, અંતર ચીજની મહિમા નહિ. અંદર પ્રભુ કોણ છે? પ્રભુ તો એમ કહે છે કે, તારી પ્રભુતામાં તું પ્રીતિ કર. તારા જ્ઞાનસ્વભાવમાં પ્રીતિ, સંતોષ ત્યાં કર. તારું કલ્યાણ ત્યાં છે. આહાહા...! મારી સામું જોઈશ તો પ્રભુ તને રાગ થશે, પ્રભુ એમ કહે છે. આહા...! તારો ભગવાનઆત્મા એટલો જ સંતોષ કરવા લાયક છે અને એટલો જ અનુભવ કરવા લાયક છે, જુઓ!

‘એટલું જ સત્ય...’ આહાહા...! બાકી વ્યવહાર રત્નત્રય આદિનો વિકલ્પ પણ અસત્ય છે. આહા...! બહુ ઝીણું, આકરું. માણસને ફરસદ નહિ અને પોતાની ચીજની કેટલી મહત્તા છે. મહાન શક્તિઓનો ભંડાર ભગવાન.. આહાહા...! એવો હીરો ક્યાંય છે નહિ. હું જ હીરો છું. લ્યો, વળી તમારો હીરો આવ્યો. આહાહા...! જ્ઞાનપ્રમાણ આત્મા (છે). એ પહેલા એકવાર ‘પ્રવચનસાર’માં આવી ગયું છે. આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ, જ્ઞાન જ્ઞેયપ્રમાણ, જ્ઞેય લોકાલોક પ્રમાણ. ભગવાનઆત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ, જ્ઞાન જ્ઞેયને પૂર્ણ જાણે એવા જ્ઞેયપ્રમાણ, જ્ઞેય લોકાલોક પ્રમાણ. આહાહા...! લોકાલોકને જાણે તેવો જ્ઞાનપ્રમાણ આત્મા છે. એ તો પર્યાયમાં, હોં! વસ્તુ તો ત્રિકાળ છે. આહાહા...!

‘એટલું તો સત્ય...’ બાકી રાગાદિ તો અસત્ય (છે). આહા...! દેવ-ગુરુ, ધર્મ એમ કહે કે, તું એટલો સત્ય છો. એ પરમાર્થસ્વરૂપ સત્ય એ અનુભવ કરવા યોગ્ય છે. આહા...! દેવ, સર્વજ્ઞ પરમાત્મા પરમગુરુ, સર્વજ્ઞદેવ પરમગુરુ એમ કહે છે કે, પ્રભુ! એટલું સત્ય અનુભવ કરવા લાયક છે, જેટલો તું જ્ઞાનપ્રમાણ છો. આહાહા...! મારા તરફનું લક્ષ કરીને પણ અનુભવ કરવા લાયક તું નથી. અરે...! આવી વાત છે વીતરાગની, ભાઈ! આહાહા...! પરમાત્મા ત્રિલોકનાથ તીર્થંકર અને એના સંતો, કેવળજ્ઞાનના કેડાયતો, એ એમ કહે છે કે, પ્રભુ! એટલું સત્ય અનુભવ કરવા લાયક છે. અમારી તરફ જોઈને અનુભવ કરવા લાયક નથી. આહા...!

તારો આત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ છે એટલો અનુભવ કરવા યોગ્ય છે કે જેટલું આ જ્ઞાન છે. આહાહા...! ત્રિકાળ જ્ઞાન છે એ જ અનુભવ કરવા લાયક છે. આહાહા...! આ સંસારના કામ કે દિ’ કરવા? આહા...! ભાઈ! તું તો જ્ઞેયનો જ્ઞાતા છો ને નાથ! એ જ્ઞેયના કાર્ય કરું એવો તું નથી. એ જ્ઞેયનો વ્યવહારે જ્ઞાતા છો. આહાહા...! નિશ્ચયથી તો તું તારી પર્યાયનો

અને દ્રવ્ય-ગુણનો જ્ઞાતા છે. વ્યવહારથી પરનો, પરજોયનો જ્ઞાતા (કહેવાય) પણ એ જોયનું હિત કરવા લાયક છે અને એ જોયથી આત્માને લાભ થાય છે, એવી ચીજ નથી. આહાહા...! જોયને જાણનારો જ્ઞાનસ્વરૂપ ભગવાન. એ જ્ઞાન આ શાસ્ત્રજ્ઞાન નહિ. જેનો સ્વભાવ જ્ઞાનસ્વભાવ. ચૈતન્યપ્રકાશ સ્વભાવ આત્મા, એટલું અનુભવ કરવા લાયક છે. સમજાણું? આહાહા...! આવી વાત છે.

આ એકાંત લાગે પણ એકાંત જ છે. ‘જ’ આવ્યો ને? (એટલે) સમ્યક્ એકાંત. આહાહા...! નિશ્ચયનય સમ્યક્ એકાંત છે. અને સમ્યક્ એકાંતના હિત માટે પ્રગટ થયેલી દશા, પછી ઇ દશા રાગાદિ પર્યાયને જાણે એ એકાંત છે. આહા...! ‘શ્રીમદ્’માં આવે છે ને? ‘એકાંત પણ સમ્યક્ એકાંત એવા નિજપદની પ્રાપ્તિ સિવાય અન્ય પ્રકારે હિતકારી નથી.’ પ્રભુ! આહાહા...! ‘શ્રીમદ્’ કહે છે. એકાંત પણ; પર્યાય છે, ગુણભેદ છે, રાગ છે એ એકાંત પણ સમ્યક્ એકાંતની નિજપદની પ્રાપ્તિ સિવાય એ એકાંત પણ હિતકારી નથી. આહાહા...! અરે...રે...! આવું સાંભળવા મળવું મુશ્કેલ પડે. મહા પુણ્યનો યોગ હોય તો તો એ સાંભળવા મળે છતાં એ કહે છે કે, સાંભળવા મળ્યું, એ સાંભળવાનો વિકલ્પ આવ્યો એ અનુભવ કરવા લાયક નથી. આહાહા...!

‘એટલું જ સત્ય અનુભવનીય છે (અનુભવ કરવાયોગ્ય) છે જેટલું આ જ્ઞાન છે...’ ત્રિકાળ સ્વભાવ. ‘એમ નિશ્ચય કરીને જ્ઞાનમાત્રથી જ સદાય...’ જુઓ! જ્ઞાનમાત્રથી ‘જ’ સદાય (એમ કહીને) સમ્યક્ એકાંત કર્યું છે. સદાય.. સદાય. આહાહા...! કોઈ ક્ષણમાં પણ રાગનો અનુભવ કરવા લાયક નથી. આહા...! રાગ આવે છે પણ અનુભવ કરવા લાયક તો આ ચીજ છે.

‘જ્ઞાનમાત્રથી જ સદાય તૃપ્તિ પામ.’ તૃપ્તિ.. તૃપ્તિ.. તૃપ્તિ. આહાહા...! જેમ ક્ષુધા બહુ લાગી હોય અને પછી ચૂરમાના લાડવા ને પતરવેલિયા ને ભજ્યા (ખાય તો) તૃપ્તિ.. તૃપ્તિ.. તૃપ્તિ (થાય). આહાહા...! હેં?

મુમુક્ષુ :- થોડીવાર પછી..

ઉત્તર :- એ તો થોડીવાર થાય ત્યાં ઝાડા થઈ જાય. આહાહા...!

આ તો આનંદનો નાથ પ્રભુ, જ્ઞાનમાત્રનો, જ્ઞાનની પ્રધાનતાથી કથન છે પણ આત્મા આનંદપ્રમાણ છે અને આનંદપ્રમાણ આત્મા છે. સમજાણું? એવા અનંત ગુણપ્રમાણ આત્મા છે અને આત્મા અનંત ગુણપ્રમાણ છે અને અનંત ગુણ આત્માપ્રમાણ છે. આહા...! એમ નિશ્ચય કરીને ત્યાં તૃપ્તિ પામ, તૃપ્તિ પામ, તૃપ્તિ પામ ત્યાં. આહાહા...! રતિ પામ, સંતોષ પામ, તૃપ્તિ પામ – આ ત્રણ બોલ લીધા. આહાહા...! આ તમારા રૂપિયામાં તો પાંચ કરોડ, દસ કરોડ, વીસ કરોડ, અબજ આવે તોય સંતોષ નથી. ધૂળમાં એકલું પાપ છે. આહાહા...! એ.. ‘હસમુખભાઈ’. આહા...!

ભગવાનઆત્મા જ્ઞાનપ્રમાણ તેમાં પ્રેમ કર, જ્ઞાનપ્રમાણ તેમાં સંતુષ્ટ થા, જ્ઞાનપ્રમાણ તેનો અનુભવ કરીને તૃપ્તિ કર. આહાહા...! પહેલો જ્ઞાનમાં આ નિર્ણય તો કરે કે વસ્તુ આ છે અને અંતરમાં અનુભવ કરવા લાયક ચીજ હોય તો એ આત્મા છે. આહાહા...! વેદન, વેદન, વેદવા લાયક હોય તો તે આત્મા છે. આહાહા...! અને ત્યાં આગળ સંતોષ છે. ત્યાં પ્રેમ કર તને આનંદ આવશે, કહે છે. આહા...! એમ કહે છે. આહાહા...! ‘તૃપ્તિ પામ.’ આહાહા...!

‘એમ..’ આ રીતે ‘સદાય આત્મામાં રત,...’ ઇ ત્રણ બોલનો સરવાળો કરે છે. ‘સદાય આત્મામાં રત,...’ આહાહા...! સદાય આત્મામાં લીન. ‘આત્માથી સંતુષ્ટ અને આત્માથી તૃપ્ત...’ આહાહા...! એમ ભગવાન આચાર્ય સંત જગતને એની ઋદ્ધિની જાહેરાત કરે છે. આહા...! પ્રભુ! તારી ઋદ્ધિ તો આનંદ છે ને નાથ! તારી સંપદા જ્ઞાન ને આનંદ એ તારી સંપદા છે. આહાહા...! રાગ પણ નહિ તો બહારની લક્ષ્મી - ધૂળ તો ક્યાંય રહી ગઈ. આહાહા...! ‘એમ સદાય આત્મામાં રત, આત્માથી સંતુષ્ટ અને આત્માથી તૃપ્ત એવા તને...’ આહાહા...! ભગવાન તને જ્ઞાનપ્રમાણ, આનંદ અને સંતોષ કરવાથી ‘વચનથી અગોચર એવું સુખ થશે;...’ એ વચનગમ્ય નથી, નાથ! એવા આનંદની, શાંતિ તને પ્રાપ્ત થશે. અતીન્દ્રિય આનંદની પ્રાપ્તિ થશે. આહાહા...! એ સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન ને ચારિત્ર (છે). આમ લોકોને એકાંત લાગે. ભઈ! આમ કરવું પણ એનું કોઈ સાધન ખરું કે નહિ? હેં?

મુમુક્ષુ :- ઇ આવે ખરું ને?

ઉત્તર :- આવે, એ તો નિમિત્તના કથન છે. આહાહા...! જેમ નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાનમાત્ર આત્માનો અનુભવ થયો, એમાં પ્રતીતિ (થઈ) તે નિશ્ચય સમ્યગ્દર્શન (છે). બાકી રાગ રહ્યો તેને વ્યવહાર સમકિતનો આરોપ (કર્યો). આરોપનો અર્થ એ સમકિત છે નહિ પણ નિશ્ચય સમકિતની સાથે રાગ છે તો વ્યવહાર સમકિતનો આરોપ (કર્યો). છે તો એ રાગ ચારિત્રનો દોષ, એને વ્યવહાર સમકિત કહેવામાં આવ્યું. આહાહા...! સમજાણું? એમ સાધન, સાધક. નિજ સ્વરૂપનો અનુભવ થયો ત્યારે જે રાગ મંદ હતો, આ સાધકપણું અંદર પ્રગટ થયું ત્યારે રાગ જે મંદ છે તેને વ્યવહાર સાધકનો આરોપ આવ્યો. વ્યવહાર સાધક કહેવામાં આવ્યું. ‘જયસેનાચાર્ય’માં એ શબ્દ બહુ છે. એ લોકો કહે છે. આહાહા...!

આ ૩૨૦ ગાથા ચાલી ને? ‘ઇન્દોર’માં એક ‘બંસીધરજી’ હતા ને? ‘બંસીધરજી પંડિત’ અહીં આવી ગયા હતા ત્યારે કેટલીક વાત તો એને બહુ બેસતી. છેલ્લે ‘કલકત્તા’ આવ્યા ત્યારે તો એમેય બોલી ગયા હતા, હવે તો મારે ત્યાં રહેવાનો વિચાર છે. છેલ્લી ઘડીએ પણ પાછું ગંગા કાંઠે ગંગા જેવા-(ફરી ગયું). આંખમાં આંસુ. વ્યાખ્યાન દઈને હેઠે ઉતર્યો. ‘કલકત્તા’. મોટર પાસે આવ્યા અને (કહ્યું), હવે તો મારે છેલ્લી આખી જિંદગી ત્યાં રહેવાનો ભાવ છે. હવે એકવાર એમ કહેતા હતા. અહીં હા પાડે ત્યાં વળી એકવાર એમ કહેતા

હતા કે, આ ૩૨૦ ગાથાની ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકા પસંદ કેમ કરી? બીજા અધિકાર એમાં છે, સાધક-સાધન છે, ફલાણું છે ને એ ન (લીધું) અને આ ગાથા કેમ પસંદ કરી? પણ એમની દષ્ટિને અનુકૂળ છે માટે આ પસંદ કરી, એમ બોલ્યા હતા. અરે..! ભાઈ! એમ બોલ્યા હતા. નહિતર ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકામાં વ્યવહાર ઘણો છે. વ્યવહાર સાધક છે, નિશ્ચય સાધ્ય છે, વ્યવહારથી નિશ્ચય થાય છે એવું લખાણ બહુ (આવે છે). એ તો નિમિત્તનું જ્ઞાન કરાવવા (કહ્યું છે). આત્મા જ્યારે સ્વભાવનો સાધક થઈ અને શાંતિ ને આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ, ત્યારે રાગ જે મંદ હતો તેને આરોપે સાધક કહ્યો. જેમ સમકિત નિશ્ચય થયું ત્યારે રાગને વ્યવહાર સમકિતનો આરોપ કહ્યો, એમ રાગથી ભિન્ન પડીને આત્માનો અનુભવ થયો, ત્યારે રાગ બાકી રહ્યો તેને વ્યવહાર સાધક કહ્યો. હવે શું થાય? ભાઈ! સમજાણું? ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકામાં બહુ આવે. વ્યવહાર સાધન, નિશ્ચય સાધ્ય. આહાહા..! ત્યારે એણે એમ કહ્યું કે, એ અધિકાર ન લીધો અને આ ૩૨૦ ગાથા કેમ પસંદ કરી? એમ કહ્યું. એમની દષ્ટિને આ અનુકૂળ છે તો આ પસંદ કરી. પણ વસ્તુનું સ્વરૂપ જ એવું છે, પ્રભુ! પચાસ-પચાસ, સાંઈઈ-સાંઈઈ વર્ષ સુધી બીજા એકડા ઘૂંટ્યા હોય. વ્યવહારથી થાય, શુભરાગ હોય તો થાય.

હમણા ‘કળશટીકા’ બનાવી છે ને? ‘જગમોહનલાલ’. આમ બીજી લાઈન કેટલીક ઠીક મૂકી છે પણ આમાં છેલ્લે સરવાળો આ મૂકે કે, શુભભાવ કરતા કરતા એ થાય. કારણ કે પોતે પડિમાના ધારક છે. અરે..! પ્રભુ! આ શું કરે છે? શું કહેવાય? ગાથાની ટીકા કરી છે ને? ‘અધ્યાત્મઅમૃત કળશ’ પુસ્તક છે અહીંયાં. જેમ આ ‘રાજમલ’ની ટીકા છે ને? એમ એણે આખી ટીકા, બધા શ્લોકની ટીકા બનાવી છે પણ એમાં આ એક નાખ્યું છે કે, એને છેલ્લો શુભ ઉપયોગ હોય છે, જ્યારે શુદ્ધ (ઉપયોગ) થાય ત્યારે, માટે શુભઉપયોગ સાધન છે. કારણ કે જ્યારે એ શુભથી ખસીને અંતરમાં અનુભવમાં જાય છે ત્યારે છેલ્લો એને શુભઉપયોગ હોય છે માટે તેને સાધન કહેવામાં આવે છે. આહાહા..! એમ નથી. એનાથી છૂટ્યો ત્યારે સાધન ક્યાંથી આવ્યું? રાગની રુચિ છૂટી અને જ્ઞાનની રુચિ, દષ્ટિ, અનુભવ થયો ત્યાં રાગનું સાધકપણું ક્યાં રહ્યું? આહાહા..! સમજાણું? એનાથી તો જુદો પડીને અનુભવ કર્યો તો સાધનપણું ક્યાં રહ્યું? પણ જ્યારે અનુભવ સાથે સંતોષ થયો, જ્ઞાનમાત્ર આત્મા એમ અનુભવમાં સંતોષ થયો ત્યારે રાગ બાકી હતો એને વ્યવહાર સાધકનો આરોપ કરીને કથન કર્યું. આ સિવાય આડુઅવળું કાંઈ કરવા જાય તો આખું તત્ત્વ ફરી જશે. આહાહા..! લખાણ ઘણું છે એમાં, ખબર છે ને, ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકા.

પણ અંતે તો ૩૨૦ ગાથામાં તો કહ્યું... આહાહા..! કે, જ્ઞાની-ધર્મી ત્રિકાળ નિરાવરણ સકળ નિરાવરણ અખંડ એક પ્રત્યક્ષ પ્રતિભાસમય અવિનશ્વર શુદ્ધ પારિણામિક પરમભાવ લક્ષણ નિજ પરમાત્મદ્રવ્ય તે હું છું, એમ અનુભવ કર. નિજ પરમાત્મદ્રવ્ય હું છું. પર્યાયેય

નહિ, રાગ તો ક્યાંય રહી ગયો.. આહાહા..! પર્યાય એમ કહે છે કે, ત્રિકાળી સકળ નિરાવરણ એક પરમાત્મદ્રવ્ય તે હું છું. એ હું છું. આહાહા..!

‘તને વચનથી અગોચર એવું સુખ થશે;...’ ક્યારે? એ જ્ઞાનસ્વરૂપ હું છું, એવો અનુભવ કરવાથી.. રાગ હતો તેની મદદ છે એમ છે નહિ. આહાહા..! હવે આમાં પૈસા ને ધંધા આડે નવરાશ ક્યાં (છે)? બાપા! આહા..!

મુમુક્ષુ :- આપ કોઈ ઉપાય બતાવો.

ઉત્તર :- આ ઉપાય છે, બાપુ! એનાથી રુચિ ફેરવી અને પર્યાયને ત્રિકાળની રુચિ કરાવવી. પર્યાયને પરની રુચિ આમ છે તે પર્યાયમાં પર્યાયને ત્રિકાળની રુચિ કર. કારણ કે કાર્ય, રુચિ ને સંતોષ તો પર્યાયમાં થાય છે ને? હૈં? આહાહા..! દ્રવ્ય તો જે છે તે છે પણ આ દ્રવ્ય જ્ઞાન પૂર્ણ છે, કલ્યાણસ્વરૂપ પૂર્ણ છે, એ તો પર્યાય જાણે છે. દ્રવ્ય તો ધ્રુવ છે. સમજાણું? આહાહા..! અને તને સુખ પ્રાપ્ત થશે, પ્રભુ! તું સુખને પંથે જઈશ. આહાહા..! અનાદિ રાગને પંથે, દુઃખને પંથે છો પ્રભુ! એ અંતરના જ્ઞાનમાત્ર આત્માના અનુભવમાં સુખને પંથે તારી દૃષ્ટિ - પંથ ત્યાં બંધાઈ ગયો. સુખને પંથે ચાલ્યો જઈશ. આહાહા..! રાગને પંથે, દુઃખને પંથે પ્રભુ! તું અનાદિથી દોરાઈ ગયો છે. આહા..! આ હીરા, માણકેના ધંધાનો વિકલ્પ દુઃખપંથ છે એમ કહે છે. એવું છે.

મુમુક્ષુ :- પર્યાયને ફેરવ્યા વિના છૂટકો નથી. બીજો કાંઈ ઉપાય છે?

ઉત્તર :- એવું છે. એ કંઈ બીજું થાય જ નહિ. દાનમાં તો બહુ પૈસા ખર્ચે છે. ત્યાં અમારો ઉતારો એ વખતે હતો ને? તો એક લાખ સાંઈઠ હજાર તો જયંતિમાં ખર્ચ્યા અને એક લાખ અહીં હમણા આપ્યા. પૈસા બહુ હતા. એ તો રાગની મંદતા હોય, શુભ, પુણ્ય છે.

મુમુક્ષુ :- આપના જેવા ગુરુ તો મળે ને!

ઉત્તર :- એ તો સંયોગી ભાવ છે તો સંયોગ મળે પણ અહીં સ્વભાવનો ભાવ પ્રાપ્ત થાય એ સંયોગને કારણે પ્રાપ્ત થાય? સંયોગ દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રનો મળે, લ્યો! પણ એ સંયોગથી અસંયોગી સ્વભાવનો લાભ થાય? આહાહા..! (શ્રોતા :- સંયોગ તો પ્રભુ વર્તમાનમાં મળ્યો જ છે). આવી વાત છે.

ઇ આ ‘મોરબી’ના એક ભાઈ હતા ઇ એમ કહેતા હતા. ‘દલીચંદભાઈ’ના ભાઈની વહુ હતી ને? વિધવા હતા ઇ તણાઈ ગયા. ઓલાના સગા થાતા હશે? ‘ઘડિયાળી’ના? એને ફઈબા, ફઈબા કહેતા, એમ કો’ક કહેતું હતું. ‘દલીચંદભાઈ’ના નાના ભાઈ હતા. નાની ઉંમરમાં વિધવા (થઈ ગયા). બીજું એક ગામ છે ત્યાં એના મકાન હતા. કયુ ગામ કહેવાય એને? ‘સનાળા’. ‘સનાળા’માં એના મકાન છે ત્યાં ઉતર્યા હતા. ‘સનાળા’માં એક શક્તિનું દેવળ છે. અન્યમતિની શક્તિનું દેવળ છે. હું આહાર કરીને ફર્યો. નજીક હતું ત્યાં હું ગયો ત્યાં એક બાવો બેઠો હતો. પધારો.. પધારો.. પધારો. મેં કીધું, આ શક્તિ આ નહિ. શક્તિ

તો જ્ઞાન ને આનંદ શક્તિ દેવી એની પૂજા કર, એમ કીધું. ત્યાં ઉતર્યા હતા, ‘મોરબી’થી ‘સનાળા’. ત્યાં બેનનું મકાન હતું. નાની ઉંમરમાં વિધવા થયેલા. અહીં ‘દલીચંદભાઈ’ છે ને? આહા...! ઇ કહે, તણાઈ ગયા. આ ફેરે એના ઘરે ગયા હતા ખરા, ‘મોરબી’ ગયા તે દિ’. પલંગ – ખાટલામાં હતા, ઇ ચાલી શક્યા નહિ, પાણીનું જોર એકદમ આવ્યું (તો) પાણીમાં તણાઈ ગયા. બાકી મુમુક્ષુમંડળમાં બીજાને કાંઈ (નુકસાન) થયું નથી. આહાહા...! આવી સ્થિતિ. અરે...રે...! બહારમાં બૂડી મરે એ કરતાં અંદરમાં બૂડીને જીવે!

ભગવાન જ્ઞાનનો દરિયો ભર્યો છે ને નાથ! અનંત અનંત શાંતિ અને આનંદનો સાગર. આહાહા...! કાલે તો બપોરે બહુ નહોતું આવ્યું? પ્રભુ! અનંતા મુખ કરું પ્રભુ! અને એક એક મુખે અનંતી જીભ કરું. તારા ગુણનો પાર ન આવે, પ્રભુ! આહા...! છતાં રાત્રે બીજું આપ્યું હતું, ૧૫૦ માં આવ્યું હતું, હે પ્રભુ! તારા ગુણની દશાની સંખ્યા શું કહું? આ ધરતી આખી પૃથ્વીનો કાગળ બનાવું અને સમુદ્રના જળની રશનાઈ બનાવું, આહાહા...! અને આખી વનસ્પતિની કલમો બનાવું તોપણ પ્રભુ! તારા ગુણ લખ્યા લખાય નહિ. આહાહા...! કાલે એક ભક્તિમાં ‘હિમતભાઈ’એ નહોતું ગાયું? એની સામે ૧૫૦ પાને આ છે. એ વખતે કાઢ્યું હતું, રાત્રે બતાવ્યું હતું. આહાહા...! આખી ધરતીનો કાગળ, આખા સમુદ્રના જળની રશનાઈ અને આખી વનસ્પતિ, વનરાજની બધી કલમો (બનાઉ).. આહાહા...! પણ પ્રભુ તારા ગુણની સંખ્યા લખાય નહિ. આહાહા...! એવા ગુણનો દરિયો ભર્યો છે ને પ્રભુ તું. આહાહા...! ત્યાં જા ને નાથ! ત્યાં સંતોષ કર, ત્યાં પ્રેમ કર. એને અનુભવવા લાયક બનાવ. આહાહા...! ભારે આકરું કામ. એકલા વ્યવહારના રસિયા હોય એને તો એમ થાય. આહાહા...! વ્યવહાર તો શું રાગ કાંઈક ઘટાડે, બહાર છોડ્યું, આ છોડ્યું. એમાં ડાળિયા શું થયા? મિથ્યાત્વ તો આખું પડ્યું છે. આહાહા...!

પહેલા ત્યાગમાં ત્યાગ તો મિથ્યાત્વનો જોઈએ, એને ઠેકાણે બીજો ત્યાગ પહેલો કરીને માને. આહાહા...! શું થાય? એ મિથ્યાત્વનો ત્યાગ તો આ રીતે થાય. આત્મા જ્ઞાનમાત્ર છે તેમાં પ્રીતિ કર, તેમાં સંતુષ્ટ થા, તેને કલ્યાણરૂપ માન અને તેમાં તને આનંદ અને તૃપ્તિ થશે. આહાહા...! અને તેવું સુખ તું જાતે અનુભવીશ, કોઈને પૂછવું પડશે નહિ. આહાહા...! છે?

‘તે સુખ તે જ ક્ષણે જ તું જ સ્વયમેવ દેખશે.’ આહાહા...! તે સુખને-અતીન્દ્રિય આનંદને ‘તે ક્ષણે જ...’ તે જ ક્ષણે ‘તું જ સ્વયમેવ...’ સ્વયં જ. ‘एव’નો (અર્થ) જ. સ્વયમેવ જ દેખશે. આહાહા...! છે ને? ‘સ્વયમેવ..’ છે. સ્વયં-એવ-સ્વયં જ. તારાથી તને સ્વયં જ અનુભવ ખ્યાલમાં આવી જશે. આહાહા...! અરે...! બહારના માથાફોડી ને પાપના ભાવ ને પુણ્યના ભાવ કરી કરીને હેરાન થઈ ગયો છે તું. ભગવાન છે એ તો પુણ્ય-પાપના વિકલ્પથી પાર છે. સ્વભાવથી ભરેલો છે અને વિકલ્પથી પાર છે. જે વિકલ્પથી પાર છે એ વિકલ્પથી મળશે?

જેનાથી રહિત છે તેનાથી તે મળશે? આહાહા...! આવો માર્ગ છે. સંપ્રદાયને આકર્ષું પડે. અત્યારે સંપ્રદાય એવા દોરાય ગયા છે અને આ ‘સોનગઢીયા.. સોનગઢીયા’ એમ કહે છે. અરે...! પ્રભુ! શું કરે છે? આ ‘સોનગઢ’નું નથી, બાપુ! આહાહા...!

પ્રભુ! આ તો તારા ઘરની વાત છે. પરઘરમાંથી નીકળીને સ્વઘરમાં જાવું એની આ વાત છે. આહાહા...! તારું ઘર તો પ્રભુ! જ્ઞાનથી ભરેલું ઘર છે ને! એકલો જ્ઞાનનો પુંજ, ચૈતન્યનો સૂર્ય, ચૈતન્યચંદ્ર શીતળતાનો ભરેલો ભગવાન. આહાહા...! એની ઉપર નજર કરને નાથ! ત્યાં નિધાન પડ્યું છે. આહાહા...! તેનો પહેલો વિશ્વાસ તો લાવ કે, આ ભગવાન પૂર્ણાનંદનો નાથ અનંત ગુણનો સાગર (છે). વિશ્વાસ કરીને. વિશ્વાસે વહાણ તરશે તો અંદરમાં જવાશે. આહાહા...! કહો, ‘હસમુખભાઈ’, આવી વાતું છે, બાપુ! ક્યાંય ‘મુંબઈ’માં મળે એવું નથી. છ ભાઈ બેસીને વાતું કરો તો આ મળે એવું નથી ન્યાં. આહા...! આવી વાત, પ્રભુ! આહાહા...! અમૃતનો સાગર ઉછળે છે. આહાહા...!

અમૃતના સુખના ભંડારરૂપ સ્વરૂપ તેની રચિ કર, તેની પ્રીતિ કર, તેનો સંતોષ કર, એ કલ્યાણ સ્વરૂપ (છે), તેનાથી તૃપ્ત થા. આહાહા...! તને ત્યાં આનંદ આવશે, પ્રભુ! આહાહા...! એ...ઈ...! આથી (વધારે) શું કહે? આહા...! એનો હજી વિશ્વાસ ને પ્રતીતિ ન મળે. વ્યવહારની પ્રતીતિ અને એનાથી (મળશે એમ માને). અરે...! પ્રભુ! જે તારામાં છે નહિ એનો તને ભરોસો અને છે તેનો ભરોસો નહિ! આહાહા...!

‘તે સુખ તે ક્ષણે જ તું જ સ્વયમેવ દેખશે. બીજાઓને ન પૂછ. (તે સુખ પોતાને જ અનુભવગોચર છે, બીજાને શા માટે પૂછવું પડે?’ એક ન્યાય એ આપ્યો છે. નીચે એનો બીજો એક અર્થ છે. ‘મા અન્યાન્ પ્રાક્ષી:’ (બીજાઓને ન પૂછ)નો પાઠાન્તર – ‘માડતિપ્રાક્ષી:’ (અતિપ્રશ્નો ન કર).’ હવે બહુ વિશેષ પ્રશ્ન ન કર, એમ કહે (છે). છે નીચે? આહાહા...! બીજાને ન પૂછ અને હવે અતિપ્રશ્ન ન કર. આહાહા...!

ત્રણલોકના નાથ તીર્થંકર સર્વજ્ઞ પરમાત્મા, એ દિવ્યધ્વનિ દ્વારા આમ કહે છે, એ સંતો વાણી દ્વારા જગતને જાહેર કરે છે. આહાહા...! ત્રણલોકનો નાથ ‘સીમંધર’ ભગવાન સમવસરણમાં દિવ્યધ્વનિમાંથી આ આવ્યું હતું. આહાહા...! એ સંતોએ અનુભવીને બહારમાં જગતને મૂક્યું. આહાહા...! ભગવાનનો આ સંદેશ છે. અમે ભગવાન પાસે ગયા હતા. ભગવાનના અમે દર્શન કર્યા. સંતો એમ કહે છે. આહાહા...! અમને ભગવાનના ભેટા થયા, ભગવાનની વાણી અમે આઠ દિ’ સાંભળી. ‘કુંદકુંદાર્ય’ સપ્તાહ આવે છે ને? સમવસરણમાં સપ્તાહ મૂકે છે ને? આપણે સમવસરણ સ્તુતિમાં સપ્તાહનું આઠ દિ’. એ ત્રણલોકના નાથ આમ સંદેશ કહેવરાવે છે. આહાહા...!

પ્રભુ! તું પૂર્ણાનંદનો નાથ તું છો ને! જ્ઞાનથી ભરેલો, આનંદથી ભરેલો, શાંતિથી (ભરેલો), શાંતિ એટલે ચારિત્ર, આનંદ એટલે સુખ, સ્વસ્થતાથી ભરેલો, પ્રભુતાથી ભરેલો, ઈશ્વરતાના

ગુણોથી પૂર્ણ ભરેલો છે. આહાહા...! એ જ્ઞાનમાત્ર કહો કે ઈશ્વરમાત્ર કહો. પ્રભુ! પ્રભુતાની પૂર્ણતામાત્ર ભગવાનઆત્મા છે. આહાહા...! તેની રુચિ કર, પ્રભુ! રુચિ ત્યાં પોષાણ (કર), પોષાણમાં ઇ લે. તને બીજું પોષાતું છે ઇ છોડી દે. આ અમને પોષાય છે અને આ માલ અમને પોષાય છે. હીરા પચાસ હજારના લાવે પણ અહીં સાંઈઠ હજાર ઊપજે તો લાવે ને? પચાસ હજારના ચાલીસ હજાર આવતા હોય તો લાવતા હશે? આહાહા...! અહીંયાં આત્માનું પોષાણ લાવ. આહાહા...! અરે...! તને રાગના પોષાણમાં ઠીક લાગે છે પણ એ તો નુકસાનકારક છે, ભાઈ! આહાહા...! તારા પ્રભુને પોષાણમાં લે. એ પોષાય છે એમ લે. આહાહા...! આવી વાત છે. ઝાઝા માણસમાં તો આ વાત આકરી પડે માણસને. શું થાય? ભાઈ! માર્ગ આ છે, બાપુ! અનંત તીર્થકરો, અનંત કેવળીઓને આ અવાજ-દિવ્યધ્વનિ છે. બીજાને ન પૂછ અથવા અતિ પ્રશ્ન ન કર. કરવાનું તો આ છે. હવે ત્યાં જા. આહાહા...! બહુ ગાથા (સારી આવી), એકલો માલ (ભર્યો છે).

ભાવાર્થ :- ‘જ્ઞાનમાત્ર આત્મામાં લીન થવું...’ ઓલા રતિનો અર્થ લીન કર્યો. ‘જ્ઞાનમાત્ર આત્મામાં લીન થવું...’ આહાહા...! જ્ઞાન જાણવાના સ્વભાવ સ્વરૂપ ભગવાન, જ્ઞાનસ્વભાવ અને ભગવાન સ્વભાવવાન, જ્ઞાન સ્વભાવ અને ભગવાન સ્વભાવવાન, આનંદ સ્વભાવ અને ભગવાન આનંદ સ્વભાવવાન. તો કહે છે કે, આનંદ સ્વભાવવાન એવો ભગવાન એમાં લીન થા. આહાહા...! ભાવનો ભાવવાન પ્રભુ. ભાવનો ભાવવાન. એ ભાવ એનું રૂપ છે. આહાહા...! ત્યાં લીન થા.

‘તેનાથી જ સંતુષ્ટ થવું...’ તેનાથી જ સંતુષ્ટ થવું. આહાહા...! ‘અને તેનાથી જ તૃપ્ત થવું-એ પરમ ધ્યાન છે.’ એ પરમ ધ્યાન છે. આહા...! મૂળ તો આ ધ્યાન છે, એમ કહે છે. એ વિકલ્પ છૂટીને આ સ્વભાવ આવો છે, એ તો અંદર ધ્યાનમાં આવે છે, કહે છે. નિર્વિકલ્પ દશા-ધ્યાન, ધ્યાનમાં આ આવે. કોઈ વિકલ્પની વિચારધારા ચાલતી હોય અને આ નિર્વિકલ્પ દષ્ટિમાં આવે, એમ નહિ આવે. આહાહા...! એના સ્વભાવનું ધ્યાન. એ ધ્યાનની દશાનું આ વર્ણન છે. આહાહા...!

‘પરમ ધ્યાન...’ ભાષા જોઈ? આહા...! આત્મામાં લીન ક્યારે થાય છે? ધ્યાનમાં અંદર લીન થાય છે. આહાહા...! ત્યારે ઓલો વિકલ્પ-બિકલ્પની વિચારધારા રહેતી નથી. સમજાણું? માળાએ પણ ખુલાસો કેવો સરસ (કર્યો છે)! ટીકાકારેય કેટલું સ્પષ્ટ સત્યને મૂકે છે! એમાં લીન થા, પણ લીન થાનો અર્થ કે, એનું ધ્યાન કર ત્યારે લીન થવાય. આહાહા...! તારા ધ્યાનમાં પરના લક્ષમાં વળેલું ધ્યાન (છે) એ તો આર્તધ્યાન અને રૌદ્રધ્યાન છે. આહા...!

નિશ્ચય ધર્મધ્યાન. ધર્મધ્યાનના બે પ્રકાર. રાગાદિને વ્યવહાર કહેવાય પણ નિશ્ચય ધર્મધ્યાન અંદર વસ્તુનું ધ્યાન તે ધર્મધ્યાન છે. આહાહા...! ધર્મધ્યાન થાય છે? એમ પૂછે. વ્રતાદિ પાળે (તો પૂછે). એમ છે ને સ્થાનકવાસીમાં? ધર્મધ્યાન થાય છે? તો કહે, હા. સામાયિક,

પોશા, પડિકમણાની ક્રિયા કરે ઈ ધર્મધ્યાન. બાપુ! એ નહિ, ભાઈ! જ્યાં ધર્મનો ધરનાર ધર્મી પડ્યો છે ત્યાં તેનું ધ્યાન લગાવ. આહાહા...! દ્રવ્ય ને ગુણ તો પરિપૂર્ણ પડ્યા છે. પરિપૂર્ણ! ત્યાં ધ્યાન લગાવ તો પર્યાયમાં તને પૂર્ણ પ્રાપ્તિ થશે. આહાહા...! પહેલી તો પૂર્ણ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ ધ્યાનમાં (થાય છે). ધ્યાનની અપૂર્ણ દશા છે તેમાં થશે અને પછી ધ્યાન કરતા કરતા પૂર્ણ પર્યાયની પ્રાપ્તિ થશે. આહાહા...!

‘તેનાથી વર્તમાન આનંદ અનુભવાય છે...’ આ તો વર્તમાન તેનાથી, જ્ઞાનમાત્ર ભગવાનનું ધ્યાન કરવાથી, ધ્યાનમાં ‘એકાગ્ર ચિંતા નિરોધો ધ્યાનં’ ‘એકાગ્ર ચિંતા નિરોધો ધ્યાનં’ એક અગ્ર નામ મુખ્ય વસ્તુને દષ્ટિમાં લઈને અંદર એકાગ્ર થવું અને ચિંતા નામ વિકલ્પનો નિરોધ થઈ જવો. આહાહા...! એકાગ્ર ચિંતા. ‘એકાગ્ર ચિંતા નિરોધો ધ્યાનં’ આહા...! પરના વિકલ્પનું ધ્યાન છૂટી જાય છે. આહાહા...! ‘દ્રવ્યસંગ્રહ’માં ૪૭ ગાથામાં કહ્યું ને? ‘દુર્વિહં પિ મોક્ષહેતુઃ જ્ઞાણે પાત્તણદિ જં મુળી ણિયમા’ આહા...! બે પ્રકારનો મોક્ષમાર્ગ એટલે સાચો અને એક આરોપિત, પણ એ બેય ધ્યાનમાં પ્રાપ્ત થશે. આહાહા...! એ આ કીધું. અંતરના ધ્યાનમાં ધ્યેયને પકડી અને એકાકાર થાય, વિકલ્પ વિનાની દશા (થાય) એ ધ્યાનમાં નિશ્ચય મોક્ષમાર્ગ – સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર અને ધ્યાનમાં જે રાગ બાકી રહ્યો તે વ્યવહાર મોક્ષમાર્ગનો આરોપ કરીને ધ્યાનમાં પ્રાપ્ત થશે, પ્રભુ! આહાહા...!

લોકો કહે છે, ધ્યાન. હમણા સ્થાનકવાસીમાં એ ચાલ્યું છે. પણ વસ્તુ હજી કેવી છે એને જાણ્યા વિના ધ્યાન કેનું? એ આવ્યા છે. ‘નથુમલ’ તેરાપંથી છે. બુદ્ધિવાળો, પુસ્તક બનાવ્યા છે. અરે...! પણ તારો પંથ જ મિથ્યાત્વનો છે એમાં ધ્યાન ક્યાં આવ્યું? આહાહા...! સમજાણું? આકરી વાત, ભાઈ! બહુ આકરું કામ છે. ઘણા હવે શીબિરો શીખ્યા, શિક્ષણશિબિર. અહીંનું કાઢે છે ને? ઈ બધા તેરાપંથી કાઢે, દેરાવાસી કરે, સ્થાનકવાસી કરે. આહાહા...!

અહીં તો કહે છે, પ્રભુ! તારું ધ્યાન દ્રવ્યમાં લગાવ. ત્યારે લીનતા થશે, ત્યારે તને વિકલ્પ છૂટશે. આહાહા...! આવો માર્ગ છે. આહા...! ‘વર્તમાન આનંદ અનુભવાય છે અને થોડા જ કાળમાં જ્ઞાનાનંદસ્વરૂપ કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે.’ આહાહા...! અલ્પકાળમાં તને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે, પ્રભુ! આહાહા...! ‘આવું કરનાર પુરુષ જ તે સુખને જાણે છે,...’ આવું કરનાર આત્મા જ સુખને જાણે છે. ‘બીજાનો એમાં પ્રવેશ નથી.’ વિશેષ કહેશે...

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)

k